

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного

менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лісова пірологія

Освітня програма Лісове господарство

Спеціалізація (за наявності) Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від “ 17” січня 2024р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Лісова пірологія
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	III курс/V семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 32 год. Практичні заняття – 28 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua

2. Опис дисципліни

«Лісова пірологія» вивчається у вищих навчальних закладах для формування у студентів спеціальності 205 «Лісове господарство» знань про виникнення, характеристики, прогнозування і запобігання пожеж у лісі; організацію і способи їх гасіння, а також оцінку збитків і наслідків цього явища. Вивчення дисципліни базується на знаннях метеорології, хімії, фізики, охорони праці, екології лісу, дендрології, та інших дисциплін, отриманих студентами при освоєнні навчальних програм освітнього рівня «бакалавр».

Мета курсу- отримання теоретичних і практичних знань про природу лісових пожеж, способу боротьби із цим явищем, його наслідки і збитки для лісового господарства.

Компетентності.

Інтегральна компетентність: здатність підтримання охорони лісів від пожеж, їх запобігання та ефективної боротьби з ними.

ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

ФК22. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

ФК23. Здатність планувати й реалізувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів.

Програмні результати навчання:

ПРН4. Володіти базовими гуманітарними, природничонауковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

ПРН5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового господарства для вирішення завдань професійної діяльності

ПРН9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання.

ПРН10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників

дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля.

ПРН16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Тема 1. Лісова пірологія як навчальна дисципліна.	Зміст і завдання лісової пірології. Глобальні пожежі на Земній кулі. Проблема лісових пожеж в Україні.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
2.	Тема 2. Особливості процесу горіння в лісі.	Сутність процесу горіння. Типи горіння. Види лісових горючих матеріалів. Теплотвірна здатність лісових горючих матеріалів	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
3.	Тема 3. Характеристика лісових пожеж.	Поняття про лісову пожежу. Причини та умови виникнення пожеж. Структура пожежі, її елементи, швидкість поширення. Види лісових пожеж і їх характеристики.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
4.	Тема 4. Прогнозування пожежної небезпеки у лісі.	Оцінка лісових ділянок за ступенем пожежної небезпеки. Шкали оцінки небезпеки. Метеорологічні умови стріяння лісовим пожежам. Прогнозування пожежної небезпеки за умовами погоди.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
5.	Тема 5. Організація лісів від пожеж.	Роль державної лісової охорони у захисті лісів. Протипожежне впорядкування лісового фонду. Оперативне планування протипожежних заходів.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
6.	Тема 6. Протифілактичні пожежні заходи.	Поняття про профілактику пожеж. Культурно-освітні та організаційно-адміністративні заходи. Облаштування місць відпочинку. Обмежувальні протипожежні заходи.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
7.	Тема 7. Виявлення лісових пожеж.	Способи виявлення, зокрема наземні. Авіаційне патрулювання лісів. Робота засобів зв'язку.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
8.	Тема 8. Протипожежні розділи та їх забезпечення.	Організація та розміщення лісових пожежних станцій, їх оснащення; протипожежний інвентар, машини і механізми. Регламентация роботи пожежних служб.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
9.	Тема 9. Стратегія і тактика боротьби з лісовими	Положення лісопожежної стратегії. Лісопожежна тактика гасіння низових, верхових і підземних пожеж. Боротьба з	Опрацювання лекційного матеріалу.

	пожежами.	великими пожежами.	Тести, питання.
10.	Тема 10. Способи гасіння низових пожеж.	Загальна класифікація способів - захльостування вогню, гасіння ґрунтом та водою, використання машин та механізмів, застосування загороджувальних мінералізованих смуг та вибухових речовин.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
11.	Тема 11. Способи гасіння верхових і підземних пожеж.	Застосування відпау при гасінні верхових пожеж, його методи. Боротьба з підземними пожежами. Особливості гасіння пожеж в гірських лісах.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
12.	Тема 12. Гасіння пожеж із застосуванням води і хімічних засобів.	Властивості води як засобу гасіння та розрахунок відстані її подачі. Ефективність хімічних речовин і їх класифікація. Розчини солей, емульсії, піни, суспензії і тверді речовини.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
13.	Тема 13. Застосування авіації у боротьбі з лісовими пожежами.	Використання літаків, гідролітаків та гелікоптерів. Авіахімічні та водні способи гасіння. Новітні методи боротьби з пожежами.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
14.	Тема 14. Облік і статистика пожеж, техніка безпеки під час їх гасіння.	Ведення обліку і статистики пожеж. Дерективні та нормативні документи з охорони лісів від пожеж. Правила техніки безпеки при їх гасінні.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
15.	Тема 15. Оцінка втрат і збитків від пожеж.	Складання акту про пожежу; визначення збитків нанесених деревостану, лісовим культурам і молоднякам та матеріальним цінностям.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.
16.	Тема 16. Наслідки лісових пожеж.	Шкода від пожеж, їх вплив на лісові насадження і пошкодження ними деревних порід. Лісові пожежі як продний фактор. Вогнестійкість деревних порід.	Опрацювання лекційного матеріалу. Тести, питання.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Семінарське заняття	40
Самостійна робота	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Семінарські з-тя			4	4		4	4		4	4		4	4		4	4		40
Самостійна р-та																10		10
Екзамен																	50	50
Всього за тиждень			4	4		4	4		4	4		4	4		4	14	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
Базова	
1. Зібцев С.В., Яворський П.П. і ін. Лісова пірологія: підруч.- Корсунь-Шевченківський: ФОП Гаврищенко, 2016 - 331 с.	
2. Матусяк М.В. Лісова пірологія: метод. вказівки до практич. робіт. - Вінниця: РВВ ВНАУ, 2020.-90 с.	
3. Пмятка з експлуатації засобів пожежогасіння. - К., 1979. - 38с.	
4. Правила пожежної безпеки в Україні. – НАПБА.001, 2004	
5. Свириденко В.Є., Бабич О.Г., Швиденко А.Й. Лісова пірологія.-К.: Агропромвидав України, 1999. - 170 с.	
Допоміжна	
6. Гербут Ф.Ф. Лісова пірологія: навч. посібн. - Ужгород: УжНУ, 2012, -103 с.	
7. Горшенин Н.М., Диченков Н.А., Швиденко А.И. Лесная пирология: учеб. пособ. - Львов Вища школа, 1981. -160 с.	
8. Кузик А.Д. Еколого-лісівничі основи пожежної безпеки лісів Малого Полісся:	

моногр. - Львів: Сполом, 2019. - 493 с.

9. Справочник лесоведа/ ред П.С. Пастернак. - К.: Урожай, 1990. - 296 с.

10. Швиденко А.Й. Лісівництво.: підр.-Чернівці: Рута, 2004. - 304 с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька 201, каб. 206 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kl.pnu.edu.ua E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Олійник Василь Степанович
Контактна інформація викладача	vasyl.oliinyk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про запобігання плагіату у ДВНЗ «прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; отримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування)

	навчання може відбуватись індивідуально (в дистанційній онлайн режимі за погодженням із деканом факультету)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку відповідно до зазначених критеріїв оцінювання у ЕНК. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач, професор _____ **В.С. Олійник**